

Ministerie van Economische Zaken
de heer H.G.J. Kamp
directoraat-generaal Energie, Telecom & Mededinging

Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

VERZONDEN 01 AUG. 2017

Datum
31 juli 2017

Ons kenmerk
199312

Uw brief
2 mei 2017

Uw kenmerk
DGETM-
EO/17062035

Onderwerp
advies winningsplan Vinkega (Vermilion)

Geachte heer Kamp,

Op 2 mei 2017 heeft u ons het gaswinningsplan Vinkega van Vermilion Energy Netherlands B.V. (Vermilion) toegestuurd met het verzoek om advies. Hierbij treft u ons advies aan. De adviezen van het Waterschap, provincies en betrokken gemeenten zijn in onderling overleg tot stand gekomen.

De winlocatie aan Westvierderparten ligt op grondgebied van de gemeente Weststellingwerf, maar grenst direct aan de gemeente Westerveld. U geeft aan dat voor de oorspronkelijke winning in 2011 instemming is verleend aan het destijds ingediende winningsplan. In 2015 heeft Vermilion een actualisatie van het winningsplan ingediend aangezien een 2^e put vanaf 2013 in gebruik genomen is. In 2016 is opnieuw een winningsplan ingediend waarbij het eerder ingediende winningsplan aangevuld is met een seismische risico-analyse. Daarna volgde in 2016 nog een aanvulling in verband met nieuwe bodemdalingsberekeningen.

Algemeen **Communicatie**

Wij maken graag gebruik van het adviesrecht waarbij wij, net als bij de winningsplannen Wapse (Diever) en recent Eesveen (beide Vermilion) blijven aandringen om de positie van inwoners van onze gemeente centraal te blijven stellen. Communicatie en transparantie spelen hierbij een belangrijke rol, zowel door uw Ministerie als door Vermilion. Bijvoorbeeld de informatiemarkt in Wapse, in december 2016 georganiseerd door uw Ministerie met allerlei instanties en Vermilion, is als positief en nuttig ervaren.

Advies

Wij adviseren u in uw instemmingsbesluit een communicatieprotocol voor Vermilion op te nemen en dat u samen met andere partijen waaronder gemeente(n) werkt aan verbetering en optimalisering van communicatie waarbij rekening wordt gehouden met de belevingswereld van inwoners. Daarnaast adviseren wij u opnieuw tijdig een informatiemarkt te organiseren voorafgaand aan uw ontwerpbesluit rondom dit winningsplan. Dit kan overigens ook gecombineerd worden met het winplan voor Eesveen.

De betreffende locaties liggen in het gebied op het kruispunt van drie provincies (Overijssel, Friesland en Drenthe) en drie gemeenten (Steenwijkerland, Weststellingwerf en Westerveld).

Termijn/adviezen/informatie

U heeft in uw brief aangegeven dat er binnen 10 weken advies uitgebracht kan worden. In het overleg tussen de diverse adviesorganen (waterschap, gemeenten en provincies) is aangegeven dat deze termijn op zich ruim is maar dat er nog een aantal adviezen ontbraken of later volgden. Om een gedegen advies uit te kunnen brengen is onderling overleg en afstemming nodig. Door de gezamenlijke overheden is gevraagd of de termijn verlengd kan worden. U heeft aangegeven geen verlenging te geven voor het uitbrengen van het advies. Verder missen wij wat betreft overige informatie in het winningsplan of in de begeleidende brief een overzicht van de verleende omgevingsvergunningen en (milieu)meldingen.

Advies

Wij adviseren u bij eerstvolgende winningsplannen de adviezen van TNO, Tcbb en Sodm te voegen, zodat deze adviezen meegenomen kunnen worden bij de advisering door lagere overheden. Dat geldt ook voor een overzicht van de verleende omgevingsvergunningen en (milieu)meldingen.

Inhoudelijk

1. Schade

Gaswinning zal in Nederland nog jarenlang plaatsvinden en inwoners zullen hier last van ondervinden. Inwoners staan veelal afwijzend en wantrouwend tegenover plannen voor gebruik van de ondergrond. De lokale inwoners vinden dat zij de lasten dragen voor het belang van Nederland als geheel. Mijnbouwactiviteiten brengen met zich mee dat er in zekere mate regionale of lokale belasting is. Schade wordt in principe vergoed, maar inwoners ervaren extra ongemak waar ze niet om hebben gevraagd en waar niets tegenover staat. Het gebruik van de ondergrond zal ook in de toekomst een grote rol spelen bij onze verder te verduurzamen energievoorziening. Voor het ook in de toekomst gebruiken van de ondergrond is van belang dat er een goede verdeling is van lusten en lasten. Wij begrijpen dat een dergelijke regeling zorgvuldig dient te worden voorbereid en uitgewerkt, maar verzoeken u toch vaart te zetten achter de realisatie ervan.

Voor Vinkega is een bodemdaling voorspeld tussen 2 en 4 cm. Ook voor andere velden in en rondom Westerveld is een lichte bodemdaling voorspeld. De risico's op trillingen en bevingen worden als verwaarloosbaar ingeschat. Hierin gaat een grote mate van onzekerheid schuil. Op zich wordt het belang van gaswinning wel ingezien, maar de onzekerheden die er uit voortvloeien, daar willen inwoners niet mee geconfronteerd worden. Ondanks de opgedane ervaringen in Groningen ontbreekt nog steeds een adequate regeling voor schade en compensatie. Daarmee worden onzekerheden en wantrouwen vergroot en zeker niet weggenomen.

In het winningsplan wordt een zin besteed aan eventuele schade. Er kan of bij Vermilion gemeld worden of bij het landelijk loket. Wat wordt verstaan onder schade is niet nader bepaald.

Overigens wordt in het advies van Tcbb genoemd dat samen met de beëindigde gaswinning in Nijensleek de bodemdaling wordt ingeschat op gemiddeld 4,2 cm. Er wordt niet ingegaan op het feit dat er waterinjectie plaatsvindt in Nijensleek. De technische gevolgen hiervan op de bodem hebben wij niet in beeld.

Net als bij onze advisering rondom Eesveen zouden wij graag zien dat voorafgaand aan de definitieve vaststelling van het meetplan, wij inzage krijgen in het concept meetplan en de adviezen die het SodM hier op geeft. Het geeft ons de mogelijkheid vast te stellen of de elementen die van belang zijn voldoende zijn meegenomen in het meetplan. Wij vinden het van groot belang dat gedurende de winning (en de periode daarna) wordt gemonitord of de werkelijke bodemdaling overeen blijft komen met de verwachte maximale bodemdaling van maximaal 4 cm.

Ook bij Vinkega geeft Vermilion (en ook Tcbb) aan dat dan volstaan kan worden met het meetsysteem van KNMI. Bij het winplan Wapse was ook sprake van cat. 1 maar hier adviseerde Tcbb om eigen meetapparatuur te plaatsen. In de recente toelichting op het winningsplan is aangegeven dat het KNMI meetnet hierdoor uitgebreid kan worden en nauwkeuriger meetregistraties kan doen ook voor de velden Vinkega (en Eesveen). De reden waarom Tcbb in Wapse heeft geadviseerd om door Vermilion eigen meetapparatuur aan te leggen, is mondeling toegelicht door Vermilion. Dit had te maken met de bodemgesteldheid ter plekke maar dat onderscheid vinden we niet terug in het winningsplan of nadere onderbouwing door Tcbb. Dit roept vragen op en is onduidelijk aangezien het komt vanuit het gaswinbedrijf zelf. Bij het instemmingsbesluit Wapse heeft u aangegeven dat de meeste gegevens rondom meetgegevens openbaar zijn. In dat instemmingsbesluit geeft u verder aan dat Vermilion de gemeente Westerveld en haar burgers actief informeert over de werkelijk ontstane bodemdaling.

Advies

1. Wij adviseren u in aanvulling op de bodemdalingsprognose voor individuele gasvelden, een regionale overzichtskaart met de cumulatieve bodemdaling ten gevolge van alle gaswinningsactiviteiten in dat gebied, op te laten nemen in winningsplannen. Ingeval sprake is van overige bodemdaling veroorzakende mijnbouwactiviteiten in een gebied, zoals zoutwinning en waterinjectie, dienen die eveneens opgenomen te worden.
2. Wij adviseren u een maximale bodemdaling te verbinden aan uw instemmingsbesluit met een numerieke waarde en bandbreedte voor de bodemdaling tot aan het moment dat de winning stopt (prognose volgens het winplan is 2032) en de naleving hiervan ter controle voor te leggen aan het SodM.
3. Wij adviseren u, net als bij het instemmingsplanbesluit Wapse, ook bij dit te nemen instemmingsbesluit op te nemen dat wij tijdig op te hoogte gesteld worden mocht gedurende de winning blijken dat de bodemdaling als gevolg van deze gaswinning niet binnen de in het winningsplan aangegeven grenzen verlopen.
4. Wij adviseren u de informatie rondom het extra aan te leggen meetnet bij Wapse mee te nemen in de beoordeling, zodat voor een ieder duidelijk is waarom een extra meetnet voor Wapse en dat dit extra meetnet ook bodemdaling meet voor Vinkega en Eesveen.

31 juli 2017

3 / 5

Net zoals bij ons advies ten aanzien van gaswinning in Wapse en recent Eesveen vinden wij dat voorafgaand aan gaswinning een bouwkundige vooropname (lees nulmeting) uitgevoerd zou moeten worden aan gebouwen en bouwwerken. Een representatieve nulmeting naar de toestand van de gebouwen, bouwwerken en gronden binnen het invloedsgebied van het gasveld is niet wettelijk verplicht, maar lijkt bij te dragen aan mogelijke problemen en discussies in relatie tot bewijslast en het vertrouwen. Wij begrijpen dat het vooralsnog lastig te bepalen is hoe en tot hoe ver een dergelijke opname strekt, maar wij verzoeken u nogmaals snel te komen met een oplossing en een adequate regeling.

In het door ons eerder verzonden advies met betrekking tot het winningsplan Eesveen hebben wij verzocht om een bouwkundige nulmeting. Daarnaast hebben wij bij dat winningsplan verzocht bij deze voorwaarden een zodanige werkwijze op te nemen waarbij wordt voorgeschreven (zoals mogelijk in Friesland wordt gehanteerd) dat in elk geval een onafhankelijke instantie/organisatie ingeschakeld wordt welke de nulmeting beoordeelt.

Na het advies voor Eesveen volgde op 21 juli 2017 uw instemmingsbesluit voor de gaswinning Wapse (het Diever voorkomen). In het instemmingsbesluit heeft u richting Vermilion het volgende bepaald:

“Om toekomstige mijnbouwschade aan bouwwerken door de gaswinning uit het Diever gasvoorkomen objectief vast te kunnen stellen, wordt in dit besluit een nulmeting voorgeschreven naar de bouwkundige staat van een, na overleg met de gemeente vast te stellen, representatieve selectie van voor bodembeweging gevoelige bouwwerken binnen het gebied waar bodembeweging als gevolg van de gaswinning zich kan voordoen. Bij de selectie kan onder andere de leeftijd, de bouwtechnische constructie van een bouwwerk evenals de status van gemeentelijk of Rijksmonument een rol spelen. Voorafgaand stuurt Vermilion aan de minister een plan van aanpak voor de nulmeting. De nulmeting dient binnen 6 maanden na de dag dat dit besluit in werking is getreden uitgevoerd te zijn.”

Advies

1. Wij adviseren zowel bij het winningsplan in kwestie (Vinkega) maar ook ter aanvulling op het advies voor Eesveen bij beide instemmingsbesluiten eenzelfde voorwaarde op te nemen.
2. Daarbij verzoeken wij u zo snel mogelijk een onafhankelijke beoordelingscommissie in te stellen.

2. Bodemdaling

De bodemdaling ten gevolge van de gaswinning Vinkega zal naar verwachting verwaarloosbaar zijn. In het gebied bevinden zich meerdere gaswinningsplanen, met elk een eigen winningsplan waar decentrale overheden afzonderlijk over kunnen adviseren. Het totaaloverzicht van het effect van alle winningen bij elkaar ontbreekt. Dit is vooral van belang waar bodemdalingen elkaar overlappen of vlak naast elkaar liggen. Een dergelijke aanvulling zal de advisering ten goede komen en meer duidelijkheid verschaffen naar de inwoners. Hetzelfde geldt voor extra bodemdaling ten gevolge van andere mijnbouwactiviteiten zoals zoutwinning en waterinjectie in de regio. In het winningsplan wordt aangegeven dat vrijkomende vloeistoffen niet terugvloeien in de grond zoals vrijkomend water. Hieruit leiden wij af dat, in tegenstelling tot Eesveen, er geen effecten zijn op bijvoorbeeld waterinjectie (Nijensleek).

31 juli 2017

5 / 5

Bodemtrilling

Vermilion acht de kans zeer klein dat door de productie schade ontstaat aan gebouwen en infrastructuur. Volgens Tcbb hoeven geen extra maatregelen genomen te worden. De bodembeweging wordt periodiek gemonitord met gebruik making van het huidige KNMI netwerk. Net zoals bij het onderdeel "bodemdaling" het volgende. Bij het instemmingsbesluit Wapse heeft u aangegeven dat de meeste gegevens rondom meetgegevens openbaar zijn. In dat instemmingsbesluit geeft u verder aan dat Vermilion de gemeente Westerveld en haar burgers actief informeert over de werkelijk ontstane bodemdaling.

Advies

Wij adviseren u richting Vermilion een voorwaarde te stellen dat zij zowel de gemeente Westerveld als de inwoners actief informeert over mogelijk bodemtrilling. De wijze waarop laten wij aan u over.

Communicatie

Wij adviseren u bij uw instemmingsbesluit of zoveel eerder, indien mogelijk, helder en adequaat te communiceren richting inwoners, dorpsgemeenschappen en betrokken overheden over het verdere verloop van het winningsplan en de daadwerkelijke winning. Dit kan periodiek plaatsvinden. Dit kan door middel van het opstellen van een communicatieplan waarbij wij uiteraard graag een rol willen vervullen.

Wij zien uw reactie op ons advies graag tegemoet.

Als u nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met Inge Boer via telefoonnummer 14 0521 en via info@gemeentewesterveld.nl. Zij is vanaf 2 augustus tot en met 27 augustus a.s. afwezig.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

secretaris

H. Jager
burgemeester